

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Uwagi metodologiczne	11
ROZDZIAŁ I	
Naród państwowy a naród kulturowy. Uwagi teoretyczne	19
1.1. Naród. Podstawowe dylematy	21
1.2. Ukraińscy badacze wobec problematyki narodowej	29
1.3. Grupa etniczna	35
ROZDZIAŁ II	
Świadomość narodowa jako element organizujący naród	39
2.1. Świadomość narodowa – próba zdefiniowania	39
2.2. Dylematy badawcze związane z tożsamością	46
2.3. „Wielość światów” przeciwko idei „jednego świata”. O kształtach tożsamości we współczesnym świecie	50
ROZDZIAŁ III	
Pogranicze jako obszar konstruowania świadomości narodowej	53
3.1. Podstawowe zagadnienia dotyczące pojęcia oraz zjawiska pogranicza	53
3.2. Kilka uwag dotyczących wielokulturowości	60
3.3. Od narodu etnicznego do narodu symbolicznego. Podsumowanie rozważań teoretycznych	63

ROZDZIAŁ IV	
Kształtowanie się narodu ukraińskiego do 1991 roku	67
4.1. Historyczne korzenie współczesnej Ukrainy	70
4.2. Ukraina w XX wieku	76
4.3. Koncepcja „narodu sowieckiego”	81
ROZDZIAŁ V	
Problemy narodowe niepodległej Ukrainy	87
5.1. Niepodległa Ukraina. „Ukraiński projekt”	87
5.2. Problemy ideologiczne dzisiejszej Ukrainy. Budowa społeczeństwa obywatelskiego	93
5.3. Regulacje prawne stosunków narodowościowych	96
5.4. Zróżnicowanie etniczne i sytuacja językowa na Ukrainie	102
5.5. Naród Ukrainy jako naród państwowy. Podsumowanie	108
ROZDZIAŁ VI	
Charakterystyka Zaporozża jako regionu pogranicza etnicznego	111
6.1. Aspekt przestrzenny pogranicza ukraińsko-rosyjskiego	111
6.2. Historyczne oraz społeczne uwarunkowania Zaporozża	114
6.3. Charakterystyka badanych społeczności lokalnych	128
6.4. Zróżnicowanie kulturowe. Społeczności lokalne Zaporozża na przykładzie Berdiańska i okolicznych wsi	141
6.5. Główne cechy pogranicza ukraińsko-rosyjskiego	162
6.6. Pogranicze ukraińsko-rosyjskie jako przykład współczesnego pogranicza. Podsumowanie	169
ROZDZIAŁ VII	
Typy świadomości narodowej	175
7.1. Ukraińcy bułgarskiego pochodzenia	181
7.2. Ukraińcy i Rosjanie – typy tożsamości oraz kultury narodowej	204
ROZDZIAŁ VIII	
Świadomość narodowa na Zaporozżu. Szczegółowe dane o dystynkcji kulturowej	225
8.1. Pozytywne wartościowanie wielokulturowości	228
8.2. Oswojony obcy. Zasada „jednej drużyny”	236
8.3. Modele ukraińskiej świadomości narodowej	246
Zakończenie	257
Bibliografia	269
Summary: Between Ukrainianness and Sovietness: Ukrainians, Russians, and Bulgarians of the Zaporozhe Borderlands	281